

EUSKERA

Humboldt eta Euskalerrria'ren Sorginkeria

—Guillermo Humboldt iru illebeterako etorri zan Euskalerrri'ra eta urteak pasa zituen gure artean.

—Nor zan gizon ori?

—Gizon au Alemania'ko Posdam errian jaio zan 1767'ko Ekainaren 22'an.

—Doistarra da, beraz?

—Ekonomi, arkeologi eta filosofian saiatutako jakintsua da.

—Ba al zekien euskeraz?

dres'ko burnia merkeago gertatzen da Gaztelania'n Bizkaikoa baiño.

(Guillermo de Humboldt y el País Vasco. Eusko Ikaskuntza. Publicación de la Sociedad. San Sebastián. 1925. 56 orrialdean).

—Euskeraren etorkizunari begira, zer diño?

—1801'garren urtean Euskera galbidean zebillan. eta orrela ez ebala mende bat iraungo, alde guzietatik arerioak ebalako; aundikiak eta euskal jakintsuek ez zutelako aintzakotzat artzen euren izkuntza. (Aitatutako liburuan 121 orrialdean). Unamuno'k au iraku-

ZER ALDIZKARIA

Ordaindu, mesedez, ZER aldizkaria! (2.500 pezeta) kontu onetan:

EUSKERAZALEAK

BILBAO BIZKAIA KUTXA

Bilbao, 2095 0000 7 4 20.000 8961-5

Adiskide! Mesedez ZER aldizkaria aurrera eroaten lagundu eiguazu!

Ebagi orri onetan txarteltxu au eta eroan BBK'ra eta ordaindu 2.500 pezeta. Ez dozu ezer be idatzi bear.

Baiña aztu barik esan Kutxan zeure izena eta zeure erriarena.

Eskerrik asko!

—Bai bazekien euskera eta beste izkuntza pillo aundi bat be. Linguistika gaian oso zan iaioa.

—Noiz etorri zan gurera?

—1.799 urtean etorri zan lendabizi eta 1.801'ean bigarrenez.

—Zergaitik?

—Bere amak ekarrita etorri zan lenengo aldiz iru illabeterako eta Euskalerrriakin maite-minduta gelditu zan.

—Eta, gero zertara?

—Euskerak eta gizarte-legeak eraginda; erri xearekin ar-emanetan jarri zan; baiña, baita be Astarloa, Mogel, Larramendi eta beste euskal jakintsuekin.

Eta, bereiziki, zer?

—Geure euskal erriarekin txundituta joan zan, emengo gizartegiroa ikusita gero.

—Euskalerrria'n bakarrik ibilli al zan?

—Emendik Gaztelerrri'ra igaro zan eta bi erriak eza-gutu ondoren, ona zer dion:

Gaztelerrria'k gorroto dautso Euskalerrri'ri bekaitzez, inbidiz, eta Bizkai'ko burniari zergak imiñi dau-soz, bien arteko mugan, aundiago ezin eta olan Lon-

mita eukan eta, eun urte beranduago, berak be beste orrenbeste esango dau: "eun urte buruan euskera galduko da".

Humboldt'eri buruz geiago jakin nai dabenak ona nora jo bear daben: Eusko Ikaskuntzak Separata bat argitaratu eban izen-buru onegaz: "Guillermo de Humboldt y el País Vasco. Conferencia por Arturo Farinelli; traducciones del "Diario del Viaje Vasco 1801" y de "Los Vascos" por Telesforo de Aranzadi; "Bocetos de un Viaje a través del País Vasco", traducción y prólogo por Miguel de Unamuno". (Imprenta de la Diputación de Guipúzcoa, San Sebastián) 1925.

—Eta lan onek nundik artun dabez Separata bat ba'da?

—Ona nundik: R.I.E.V. Tomo XIII, 1922. Nums. 3 y 4; Tomo XIV, 1923, Nums. 2 y 3; Tomo XV, 1924, Nums. 1, 2 y 3. (Palacio de la Diputación de Guipúzcoa).